

Raadsvoorstel

Onderwerp **Voorkeustracé Doorfietsroute Assen-Groningen (gedeelte Witte Molen-De Punt)**
Steller/telnr. Valkema/8980 Bijlagen 2

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk	
Portefeuillehouder	Broeksma	Raadscommissie
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☒ Maand 2 Jaar 2021 LTA nee: ☐ Niet op LTA	

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

variant 1B als voorkeustracé van de Doorfietsroute Assen-Groningen voor het gedeelte tussen de Witte Molen en De Punt vast te stellen.

Samenvatting

In 2017 hebben de gemeenten Assen, Tynaarlo, Haren en Groningen en de provincies Groningen en Drenthe besloten een kwalitatief hoogwaardige fietsroute aan te leggen tussen de steden Assen en Groningen; ook wel de Groene As genaamd. Daarbij is het de bedoeling zoveel mogelijk de oostelijke oever van het Noord-Willemskanaal te volgen.

De afgelopen tijd zijn voor het gedeelte tussen de Witte Molen (bij Haren) en de sluis bij De Punt verschillende varianten onderzocht, beoordeeld en afgestemd met de omgeving. Daaruit is een gedragen variant (1B) gekomen die in onze gemeente de oostelijke oever van het Noord-Willemskanaal volgt en bij de Oosterbroeksebrug het kanaal oversteekt en vanaf daar de westelijke oever richting de sluis bij De Punt volgt. De totale investering van dit deelproject wordt geraamd op 5,1 miljoen euro.

B&W-besluit d.d.: 15 december 2020

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Gezamenlijk met de provincies Groningen en Drenthe en de Regio Groningen-Assen zetten we ons als gemeente al vele jaren in voor de realisatie van doorfietsroutes tussen Groningen en de omliggende kernen. Eén daarvan is de ongeveer 25 kilometer lange doorfietsroute (voorheen: fietssnelweg) naar Assen, parallel aan het Noord-Willemskanaal. Doorfietsroutes moeten het fietsen prettiger, veiliger en sneller maken waardoor mensen vaker voor de fiets kiezen in plaats van voor de auto. In de afgelopen jaren zijn onder meer doorfietsroutes naar Zuidhorn, Bedum, Ten Boer en Haren gerealiseerd.

Begin 2015 is het idee voor een doorfietsroute tussen Assen en Groningen langs het Noord-Willemskanaal geïntroduceerd. De provincies Drenthe en Groningen zijn de initiatiefnemers van dit fietspad, ook wel 'De Groene As' genoemd. De gemeenten Assen, Tynaarlo en Groningen werken actief mee aan realisatie van dit fietspad. Zo is het eerste deel van het fietspad, tussen de Van Ketwich Verschuurbrug en P+R Haren, in 2018 opgeleverd en is het zandpad tussen de Taarlosebrug en de Onlandweg in de gemeente Tynaarlo in 2019 verhard. Voor diverse andere deeltrajecten worden op dit moment plannen gemaakt of is begonnen met de uitvoering.

Voor het gedeelte van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en de sluis bij De Punt – gelegen in de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Tynaarlo en Groningen – zijn de afgelopen periode verschillende varianten onderzocht, beoordeeld en afgestemd met de omgeving. De variantenstudie is uitgevoerd onder begeleiding van een projectgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Prolander, Rijkswaterstaat, Waterschap Hunze en Aa's, de gemeenten Groningen en Tynaarlo en de provincies Groningen en Drenthe. Binnen de projectgroep waren diverse disciplines betrokken zoals verkeer/fiets, ecologie, cultuurhistorie en civiele techniek. Daarnaast is externe expertise van ingenieursbureau Sweco ingehuurd.

Kader

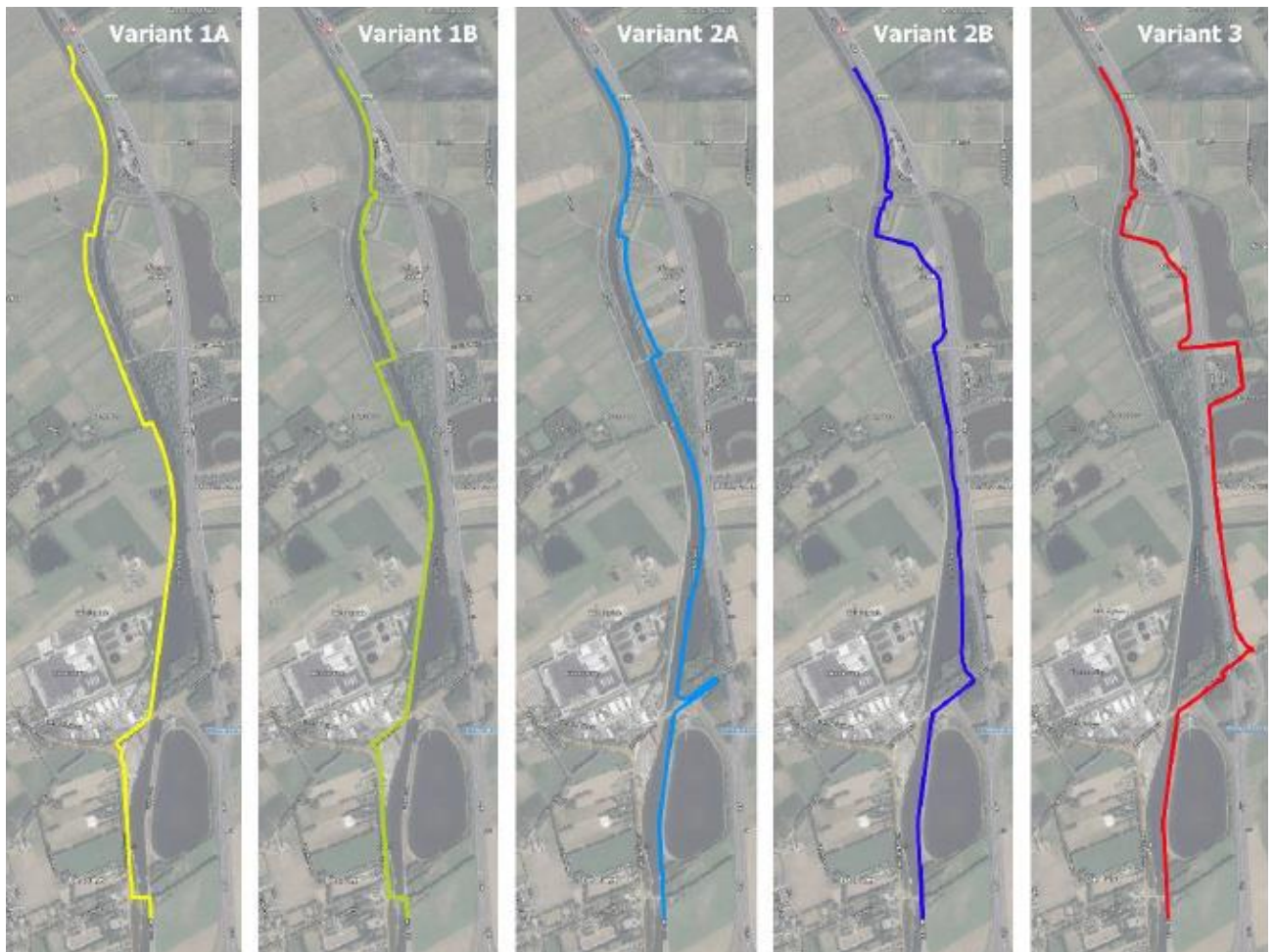
In 2017 is onder leiding van H+N+S Landschapsarchitecten een Eindbeeldstudie opgesteld voor de gehele doorfietsroute tussen Assen en Groningen langs het Noord-Willemskanaal. In deze Eindbeeldstudie zijn wensen, eisen, creativiteit en enthousiasme gebundeld tot concrete kaders. Daarnaast zijn verschillende varianten onderzocht en uitgewerkt in een globaal schetsontwerp. Voor de aanlanding in Groningen waren tien mogelijke varianten in beeld waarvan we er in 2017 zes hebben laten afvallen. Hierover hebben we u eerder geïnformeerd in onze brief met kenmerk 6667799. De realisatie van het deeltraject tussen de Van Ketwich Verschuurbrug en het Hoofdstation is opgenomen in onze gemeentelijke Fietsstrategie Groningen 2015-2025 en het Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2022 dat in september 2019 is vastgesteld door uw raad. Op dit moment hebben we voor dit deeltraject echter geen geld gereserveerd. De komende jaren hopen we hier alsnog de benodigde financiële middelen voor te vinden, zodat we de aanlanding van de Doorfietsroute Assen-Groningen kunnen realiseren.

In 2018 is het bestaande fietspad tussen de Van Ketwich Verschuurbrug en de P+R Haren verbreed tot vier meter. Tegelijkertijd is de kade langs het kanaal in opdracht van Waterschap Hunze en Aa's opgehoogd. Voor het gedeelte tussen P+R Haren en de Witte Molen zijn de voorbereidingen begonnen voor verbetering en verbreding van het bestaande fietspad. Ook hier wordt de kade langs het kanaal opgehoogd. Het project wordt uitgevoerd in opdracht van de provincie Groningen en het Waterschap Hunze en Aa's. Het was de bedoeling om in het najaar van 2019 te beginnen met de voorbereidende werkzaamheden, maar de provincie heeft de aanbesteding moeten uitstellen. Dit had te maken met de onduidelijkheid rondom het stikstofbeleid en de mogelijke aanwezigheid van PFAS. Afhankelijk van de besluitvorming verwacht de provincie de voorbereidende kadewerkzaamheden te kunnen uitvoeren in 2020 en de daadwerkelijke realisatie van het fietspad in de eerste helft van 2021.

Dit raadsvoorstel heeft betrekking op de vaststelling van het voorkeurstracé van de Doorfietsroute Assen-Groningen voor het gedeelte tussen de Witte Molen en de sluis bij De Punt in de gemeente Tynaarlo.

Argumenten en afwegingen

Voor het gedeelte van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en de sluis bij De Punt zijn vijf mogelijke fietsroutes ten westen en ten oosten van het Noord-Willemskanaal onderzocht (zie afbeelding 1).

Afbeelding 1: Onderzochte varianten voor de Doorfietsroute Assen-Groningen (gedeelte Witte Molen-De Punt)

Deze vijf varianten zijn beoordeeld aan de hand van beoordelingscriteria. Inhoudelijke aspecten als directheid, veiligheid, comfort en samenhang hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld. Maar ook andere aspecten als ruimtelijke inpassing, natuur, archeologie, landschap en dergelijke zijn verwerkt in het beoordelingskader. De varianten zijn getoetst aan het beoordelingskader (de complete beoordeling is te vinden in de bijlagen 1 en 2).

Op basis van de uitgevoerde variantenstudie en de beoordeling daarvan heeft variant 1B de voorkeur. Die keuze is gebaseerd op de volgende argumenten:

- Variant 1B scoort het beste op de doelstellingen van een doorfietsroute (directheid, veiligheid, samenhang en comfort). Met deze variant kan een substantiële verbetering van het utilitair (maar ook van het recreatief) fietsnetwerk worden bereikt. Bovendien biedt deze variant kansen om de molenbiotoop rond de Witte Molen 'wakker te kussen'.
- Variant 1B is binnen de huidige vigerende wet- en regelgeving op het gebied van natuurbescherming mogelijk en scoort door de koppelkansen met de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het versterken van de kade het beste op het onderdeel natuur.
- De landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het Witte Molenpad blijft behouden.
- De kosten voor de aanleg en beheer en onderhoud zijn laag, doordat grotendeels gebruik gemaakt kan worden van bestaande infrastructuur.

Dat heeft ertoe geleid dat de stuurgroep, bestaande uit bestuurders van de gemeenten Assen, Tynaarlo en Groningen, de provincies Groningen en Drenthe en Rijkswaterstaat, op 4 september 2020 unaniem hebben ingestemd met de keuze voor variant 1B van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en de sluis bij De Punt. Na vaststelling van voorkeursvariant 1B door Provinciale Staten en uw raad wordt een definitief ontwerp gemaakt.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Bij de totstandkoming van de verschillende alternatieven voor het gedeelte van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en De Punt en de afweging daarvan heeft de omgeving een belangrijke rol gespeeld. Samen met bewoners en belanghebbenden zijn tijdens diverse workshops alternatieven naar voren gebracht die vervolgens verder zijn uitgewerkt en beoordeeld. Bovendien zijn twee inloopbijeenkomsten georganiseerd voor aanwonenden, fietsers en geïnteresseerden. Gezien de hoge opkomst en de veelal positieve reacties zien we dat dergelijke bijeenkomsten worden gewaardeerd. De gekozen voorkeursvariant kan overigens op breed draagvlak rekenen.

Financiële consequenties

De totale investering voor de aanleg van het gedeelte van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en De Punt wordt geraamd op 5,1 miljoen euro (exclusief BTW). Het grootste deel van deze kosten (3,8 miljoen euro) heeft betrekking op het Drentse grondgebied, de rest (1,3 miljoen euro) op Gronings grondgebied. De totale kosten komen voor rekening van het Rijk en de provincies Groningen en Drenthe. Als gemeente dragen we niet bij.

Nadat Provinciale Staten van Groningen een planuitwerkingsbesluit heeft genomen (naar verwachting op 3 februari 2021) voor de aanleg van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en de provinciegrens gaat dit project een andere fase in. Dat betekent dat de diverse onderdelen verder worden uitgewerkt. Verschillende zaken worden nader verkend en uitgezocht. Hiervoor zal ook een gemeentelijke, interdisciplinaire projectgroep worden opgestart.

De aanleg van het gedeelte van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en de sluis bij De Punt betekent een uitbreiding van areaal en daarmee ook een toename van de kosten voor beheer en onderhoud. Volgens het provinciale beleid is het beheer en onderhoud van fietspaden met een regionale functie direct langs provinciale wegen een taak van de Provincie Groningen. De doorfietsroute tussen Assen en Groningen ligt echter niet langs een provinciale weg, maar gaat via gemeentelijke wegen. Provincie Groningen wil het eigendom, beheer en onderhoud na uitvoering daarom overdragen aan de gemeente Groningen. Hiervoor ontvangen wij een eenmalige afkoopsom voor eeuwigdurend beheer en onderhoud. Dit bedrag wordt bepaald door de jaarlijkse onderhoudskosten te kapitaliseren. Definitieve afspraken hierover worden gemaakt tijdens de planuitwerkingsfase van dit project.

Overige consequenties

Gelet op de ligging van het noordelijke deel van alle varianten in het Natuur Netwerk Nederland (NNN) is ecologisch onderzoek uitgevoerd en heeft een werkgroep ecologie geadviseerd over de varianten. Bij de beoordeling van de varianten is zowel rekening gehouden met de bestaande als de potentiële natuurwaarden.

Vanuit ecologie wordt veel waarde gehecht aan slimme combinaties waarbij de aanleg van de doorfietsroute voor kansen voor de natuur zorgt. Variant 1B biedt voor de versterking van de natuurwaarden in de Glimmermade Polder (in combinatie met de polder Lappenvoort-Oosterland) de beste mogelijkheden. Zonder deze koppelkansen is variant 1B voor ecologie veel minder interessant.

De voornaamste argumenten daarbij zijn:

- Aansluiting bij toekomstige ontwikkelingen in de Glimmermade Polder, waar versterking van de natuurwaarden op gaat treden. Het gebied zal worden ingericht met een belangrijke functie voor migratie van diverse soorten en het karakter krijgen van leefgebied.
- Koppelkans met de natuurvriendelijke oever (NVO)¹ en de kadeversterking, zodat geen bomen gekapt hoeven te worden voor de aanleg van het fietspad. Daarnaast ontstaat hiermee een koppelkans voor het werk-met-werk maken.
- Een natuurlijke barrièrewerking van de aanwezige houtwal tussen het nieuwe fietspad en de nog in te richten Glimmermade Polder, zodat verstoring geminimaliseerd kan worden. Als koppelkans kan de bomenrij nog versterkt worden, zodat deze beter functioneert als migratieroute, foerageergebied voor otter en bever en kan dienen als overwinteringsplek voor amfibieën.
- Door het nu al zeer beperkte autoverkeer gebruik te laten maken van het nieuwe fietspad kan de bestaande weg door de Glimmermade Polder in de toekomst nog verder afgewaardeerd worden en zal deze beter passen in de nog in te richten Glimmermade Polder (minder asfalt/versnippering).

¹ Het Waterschap Hunze en Aa's wil een natuurvriendelijke oever realiseren op het gedeelte tussen de Oosterbroekweg en het Witte Molenpad om de waterkwaliteit te verhogen.

- Er kan aansluiting gezocht worden bij de bestaande fietstunnel onder de A28 door de landschappelijke structuren te versterken en daarmee de werking als faunapassage te optimaliseren.
- Omdat het nieuwe fietspad door NNN-gebied gaat, gelden hiervoor natuurcompensatiewaarden. Dit is een extra reden om te investeren in ecologie in een samenhangend en integraal plan.

Bij de verdere uitwerking van het voorkeustracé wordt onderzocht welke exact te treffen mitigerende maatregelen nodig zijn om versnippering tegen te gaan. Zo kan het nieuwe fietspad leiden tot een (beperkte) versnippering voor met name amfibieën. Zij kunnen het fietspad in principe oversteken, maar er is een risico op aanrijding door fietsers. Om in de verdere uitwerking rekening te houden met de mogelijkheden voor het aanbrengen van passages (amfibietunnels) dient op een aantal plaatsen de kade iets hoger te worden aangelegd en dient op een aantal nader te bepalen locaties het fietspad niet direct langs de oever van het Noord-Willemskanaal gerealiseerd te worden. Op deze manier wordt ruimte gecreëerd voor migrerende dieren tussen de te nemen ‘hindernissen’.

Het Waterschap Hunze en Aa’s dient op een aantal plaatsen langs het Noord-Willemskanaal de kades te versterken en op te hogen als gevolg van bodemdaling en het veranderende klimaat. Dit geldt ook voor de kade tussen de Oosterbroekweg en de Witte Molen. De kadeversterking vindt plaats in 2021 in combinatie met de realisatie van natuurvriendelijke oevers langs het Noord-Willemskanaal. Daarmee wil het waterschap de leefkwaliteit voor flora en fauna vergroten. Aangezien de huidige fysieke ruimte voor de kadeversterking en de aanleg van natuurvriendelijke oevers te klein is, dient het waterschap hiervoor bomen te kappen. Deze bomenkap is een direct gevolg van de kadeversterking en dus niet van de aanleg van een fietspad. Het is mogelijk het fietspad aan te kunnen leggen binnen de kadeversterking en voor de aanleg van het fietspad hoeven dus geen extra bomen gekapt te worden. Eventueel passen we steilere taluds, smallere berm en/of een smallere verharding toe. Bij de uitwerking van het voorkeustracé zullen we hier uiterst scherp op zijn. Overigens is het waterschap voornemens de kadeversterking voor oktober 2021 te realiseren, omdat dan het nieuwe stormseizoen begint.

Bij de verdere uitwerking van het voorkeustracé besteden we ten slotte ook veel aandacht aan de omgeving van de Witte Molen en de uitmonding van de Drentsche Aa. De Glimmermade Polder en het gebied rond de Witte Molen in het bijzonder is een waardevol cultuurhistorisch landschap met een zeer oude gave verkaveling die we al terugvinden op kaarten uit de periode 1832. Dit poldergebied met de kenmerkende hooilandjes inclusief de verkavelingsloten en de poldermolen uit 1892 moet worden gezien als een ruimtelijk samenhangende eenheid. Het smalle, doorgaande pad – het Witte Molenpad – was een collectieve hooiweg, bedoeld om de hooilanden te bereiken. Het ensemble van de verkaveling, de oude hooiweg en de molen en omgeving is door de gaafheid en de representatieve gebruikswaarde een te behouden waarde. Bij de uitwerking van het voorkeustracé zullen we hier dan ook nadrukkelijk rekening mee houden. Dat heeft ook zeker gevolgen voor het fietspad, bijvoorbeeld in de vorm van een afwijkende breedte of een afwijkende verhardingssoort.

Vervolg

Op 4 september 2020 heeft de stuurgroep, bestaande uit de bestuurders van de gemeenten Assen, Tynaarlo en Groningen, de provincies Groningen en Drenthe en Rijkswaterstaat, unaniem ingestemd met variant 1B als voorkeustracé van de Doorfietsroute Assen-Groningen tussen de Witte Molen en de sluis bij De Punt. Op 3 februari 2021 neemt Provinciale Staten van Groningen naar verwachting hiervoor een planuitwerkingsbesluit.

Na dit planuitwerkingsbesluit worden de verschillende onderdelen verder opgepakt en uitgewerkt. Vanuit de gemeente zullen we ons vooral focussen op een zo goed mogelijke inpassing van het (nieuwe) fietspad in de Glimmermade Polder, met name bij de Witte Molen. Mogelijke oplossingen/varianten inclusief de consequenties daarvan worden de komende tijd onderzocht en verder uitgewerkt. We verwachten in 2022 het definitieve ontwerp inclusief de consequenties daarvan voor te kunnen leggen aan uw raad.

Lange Termijn Agenda

De vaststelling van het voorkeurstracé voor de Doorfietsroute Assen-Groningen (gedeelte Witte Molen-De Punt) staat voor februari 2021 op de Lange Termijn Agenda van uw raad.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.